

Preek Richteren 6: 1-26: Jonge helden gezocht!

Introductie thema: jonge helden gezocht!

Jongens, meisjes, broeders, zusters, we gaan even een eindje terug in de tijd. Het is de tijd die meestal de Richterentijd – of de tijd van de Rechters - genoemd wordt. Het volk Israël is bevrijd uit Egypte onder de leiding van Mozes en onder de leiding van Jozua is een begin gemaakt met de inname van het land. Maar die klus is nog niet voltooid. En eigenlijk maakt Israël daar ook niet al te veel werk van. Integendeel, ze vinden het best zo. God had nadrukkelijk opdracht gegeven om de Kanaänieten te verdrijven. Niet dat God bloeddorstig is. Hij had de Kanaänieten 400 jaar lang de tijd gegeven zich te bekeren – over Gods geduld gesproken – en al die tijd verbleef Gods geliefde volk Israël in Egypte in slavernij. Maar de Kanaänieten bekeerden zich niet. Ze gingen door met afschuwelijke praktijken. Toen de maat vol was besloot God in te grijpen. Dat is een patroon trouwens dat we in de bijbel vaker zien. Als de maat vol is grijpt God in. Dat was zo bij de zondvloed, dat was zo bij Sodom en Gomorra, dat was zo bij de Kanaänieten en we mogen ons best afvragen of dit ook niet een factor zal zijn bij de wederkomst van de Here Jezus. Er gaat een moment komen dat Gods geduld op is. God is zeer geduldig, maar er is een grens. Als de maat vol is gaat God ingrijpen. We mogen ook geen misbruik maken van het feit dat God geduldig is en vergevend. Dat is Hij wel, maar er is een grens. Ook Gods geduld kan opraken.

En dat zien we in de gebeurtenissen in de tijd van Gideon ook met Gods volk Israël. Gods verlangen is altijd geweest dat de hele mensheid zou gaan zien hoe goed en liefdevol Hij is. En daarvoor zou Zijn volk Israël in het Beloofde Land reclame moeten maken. Als Israël zou leven naar Gods woord dan zou het leven goed zijn. Maar wat gebeurt er? Israël snoept van twee walletjes. Niet dat ze God volledig vaarwel zeggen, maar ze vinden die goden van de andere inwoners van het land ook wel interessant. Die kun je tenminste zien, met je handen aanraken, deze vruchtbaarheidsgoden heb je nodig als je wilt dat er nog wat groeit op het land tenminste. Tjsa....in die tijd groeit Gideon op. Z'n ouders zullen hem nog best het een en ander verteld hebben over vroeger. Vroeger...., toen God Israël bevrijdde uit Egypte. Hoe wonderlijk ging dat wel niet met die plagen. God liet zo zien dat Hij veel machtiger was dan die Farao van Egypte. Het kwam zover dat de Egyptenaren de Israëlieten smeekten om weg te gaan. En dan die doortocht door de Rietzee. Israël

droogvoets door de zee, en Farao komt met zijn paarden en wagens om het leven. Dat zijn nog eens verhalen. En later bij de inname van het land heeft God ook zo wonderlijk z'n macht getoond. Het volk hoefde alleen maar rondjes om de muren van Jericho te lopen en toen het volk begon te juichen voor God, viel het hele zakie als een kaartenhuis in elkaar. Wat een spectaculaire God. Maar wat zien we daar nu van? De Midianieten zijn een ware plaag. Al zeven jaar lang belagen zij Israël. Als sprinkhanen komen ze in grote getale het land binnen op hun kamelen en roven ze alle oogst en al het vee. Elke keer weer jagen ze de Israëlieten de stuipen op het lijf. Echt heftig, om doodsbang van te worden!

En dan te bedenken dat deze Midianieten in de verte nog familie van de Israëlieten waren ook. Hun stamvader Midian is een zoon van Abraham. Abraham heeft na de dood van Sarah nog meer zonen gekregen bij een andere vrouw, Ketura. En één van die zonen was Midian. Uit deze stam is Jethro de schoonvader van Mozes ook afkomstig. Nu hebben Gideon en z'n tijdgenoten dus veel te stellen met deze vijand Midian.

Maar.... als we deze geschiedenis van iets dichterbij bekijken dan zien we dat Gideon eigenlijk met meerdere vijanden te maken heeft. Natuurlijk, allereerst die werkelijk zichtbare vijand, Midian. Maar er zijn nog twee. Geen vijand van buiten, maar vijanden van binnen, namelijk in z'n eigen hart. Die vijanden komen aan het licht als Gideon geroepen wordt om Israël te verlossen.

De eerste vijand van Gideon is zijn twijfel aan God. Zie maar wat er gebeurt. Gideon krijgt bezoek terwijl hij onder de eik van z'n vader Joas aan het werk was. Onder die eik is in de rotsachtige bodem een perskuip uitgehouwen, om de druiven uit te persen die op de zonnige berghelling groeien. Maar Gideon is niet met druiven bezig, Gideon is bezig tarwe uit te kloppen in de wijnpers. Dat is vreemd. Wie klopt er nou tarwe uit in een wijnpers? Dat doe je - normaal - op een open dorsvloer, dan kan de wind het lichte kaf van de zwaardere tarwekorrels scheiden. Maar in een wijnpers ...? Gideon probeert zo op een plek waar je het niet verwacht buiten het gezichtsveld van de Midianieten te blijven en zodoende nog wat van de oogst veilig te stellen. Vandaar die vreemde plek. En terwijl Gideon daar mee bezig is krijgt hij bezoek van een Engel van de HEER. Je ziet in de bijbel dat dit met een hoofdletter wordt geschreven. En dat is niet voor niets. Want deze Engel is geen gewone engel. Deze Engel treedt op alsof Hij God zelf is. En dat zien we vaker in de Oudtestamentische tijd gebeuren. Zo ook hier. Kijk maar naar vs. 14. *Toen wendde de HERE zich tot hem.....* Huh, met

wie is Gideon nu in gesprek. Met die engel, of met de HERE zelf. Of is deze Engel van de HEER misschien een verschijning van God zelf? De meeste bijbeluitleggers geloven dat deze Engel van de HEER de Zoon van God is. Dat God een drie-enige God is in de tijd van het Oude Testament is nog niet zo goed zichtbaar. Dat werd pas veel duidelijker nadat God de Zoon mens werd in Jezus Christus en nadat op met Pinksteren de Heilige Geest werd uitgestort. Maar God is natuurlijk niet pas drie-enig geworden in de tijd van het Nieuwe Testament. Dat was Hij al in alle eeuwigheid. Vader, Zoon en Geest zijn er altijd geweest. God is in eeuwigheid dezelfde. God de Zoon is in zijn godheid eeuwig, maar als mens bestaat Hij pas 2000 jaar. God de Zoon bestond al voor de schepping en dan is het ook niet verwonderlijk dat als God verschijnt op aarde met een boodschap van verlossing dat het God de Zoon is die de Engel van de Heer is. Als wij dus in onze bijbel lezen over de Engel van de Heer (met een hoofdletter) dan mogen we gerust denken aan onze Here Jezus voor zijn menswording. Dat maakt het ook logisch dat deze Engel van de Heer in het Nieuwe Testament niet voorkomt. Toen is God de Zoon verschenen in mensengedaante, in Jezus Christus en had Hij de gedaante van de Engel van de Heer niet meer nodig. Deze Engel van de Heer kwam dus bij Gideon. En hij sprak de woorden: "de HERE is met u, strijdbare held". Maar Gideon reageert vol twijfel en bitterheid. "Nou als dat zo was, dat de HERE met ons is, waarom overkomt ons dan al die narigheid. En waar zijn dan al die wonderen waar onze voorouders over vertellen".

Zie je hoe groot het verschil is tussen hoe God kijkt en hoe Gideon kijkt? En herken je er wat van in je eigen leven? God zegt: "je bent een dappere held!" En jij zegt: "God....., waar is die eigenlijk?" De Here God zegt tegen ons dat we zijn geliefde kinderen zijn. Dat we kostbaar zijn in Zijn ogen, gewild, geliefd, een parel! Hij is verknocht op ons en wil niets liever dan dat wij het plaatje gaan laten zien dat Hij voor ons in gedachten heeft. Alleen zo kun je worden zoals Hij je heeft bedoeld. Hij geeft ons prachtige gaven en talenten die we mogen inzetten. Iedereen verschillend, maar iedereen bruikbaar voor Hem. Als we ons laten inschakelen dan wil Hij ons vormen en kneden zodat we ons verder ontwikkelen en groeien en geloof me, niets geeft meer voldoening dan de mens worden zoals God je graag ziet.

En wat zeggen wij dan: "Noa, da' wee'k nog nie...".

God.....daar merk ik niet zo heel veel van. Ja, natuurlijk, onze ouders en onze opa's en oma's die hebben het over God. Dat geloofde vroeger iedereen. Misschien vertellen ze zelfs verhalen hoe God vroeger aanwezig was in hun leven. Maar daar

merk je nu niks van. Ik weet niet of God er wel is.

Dat kan natuurlijk best waar zijn, hè, dat je weinig van God merkt. Maar dan wil ik je wel vragen eens eerlijk in de spiegel te kijken. Hoe komt het dat je God niet opmerkt? Is dat omdat God zich niet laat zien, of omdat jij de verkeerde kant opkijkt? Is God er niet, of heb jezelf de gordijnen naar de hemel gesloten. Gideon leefde in een tijd dat de mensen niets van God merkten omdat ze zich met de goden van de volken van rondom inlieten. Gideons vader had een altaar voor Baäl in z'n achtertuin staan. Een altaar waar ook anderen uit de buurt gebruik van maakten. Vind je het gek dat Gideon niks van God merkt. Ze hebben Hem zelf in de steek gelaten. Israël heeft geestelijk overspel gepleegd. En dat is iets waarmee je God heel diep op Z'n ziel trapt. Vanuit de hemel ziet God z'n volk stumperen op aarde. Stomme goden: goden die hun mond niet open doen. Houten beelden. Houten palen. Moet je het volk van Israël zien ... ze buigen zich in het stof. De Here God heeft pijn. Pijn in z'n hart. Heeft Hij dáár nou zoveel moeite voor gedaan? Heeft Hij dáár nou zijn volk voor naar het beloofde land gebracht. En waar liefde is ... daar is ook jaloezie. Naijver ... noemt de Bijbel dat. God is een naijverig God. Hij kan het niet langer aanzien dat zijn volk overspel pleegt met andere goden, met afgoden van hout en van steen.

Ik weet niet hoe dat met jullie is hoor, maar het kan zijn dat jij ook niet veel van God merkt in je leven. Maar vraag je dan eens eerlijk af of er ook andere goden in jouw leven zijn. Iemand zei eens: weet wat je god is? Dat is datgene waar je het bangst voor bent om het te verliezen? Wat is jouw god? Hoe zit dat met de dingen die jij doet, kom je daardoor dichterbij God of raak je juist steeds verder bij Hem vandaan? Zoek je echt het contact met God door te bidden en de bijbel te lezen? En dan niet altijd in je eentje. Daarin verslap je zo makkelijk. Neem je tijd om met je geestelijke broertjes en zusjes met de dingen van God bezig te zijn? Of is daar geen ruimte meer voor in je hoofd en in je hart omdat je wordt opgeslokt door je mobieltje, met Facebook, WhatsApp zodat God er helemaal bij in schiet. En dat is echt niet alleen een verleiding voor jongeren hoor. Ik merk ook bij mezelf dat deze dingen je zo heel makkelijk van God kunnen afleiden. Ook tijdens bidden en Bijbellezende gaat het trillen in je broekzak door. Hoe groot is de neiging dan om je aandacht aan wat anders te geven. Zullen we samen ons leven beteren op dit punt? We nemen ons oprecht voor om God te zoeken. Als wij Hem echt gaan zoeken dan laat Hij zich vinden. Dat belooft Hij zelf!

Dat is Gideons eerste vijand die hem lam legt. Maar er is er nog één. Dat is niet de twijfel aan God, maar de twijfel aan zichzelf. “Ik ben niet geschikt, ik kom uit een doodgewoon gezinnetje, we waren het armste van de hele stam Manasse, en bovendien ben ik nog het jongste broekie”. Dit is iets wat in de bijbel zo vaak voorkomt. God roept iemand, maar de persoon die geroepen wordt heeft z’n smoesjes al klaar. Mozes vond zichzelf niet geschikt om Israël uit Egypte te halen. Hij was geen spreker, waarschijnlijk stotterde hij een beetje. Maar God kijkt met andere ogen. Deze stotteraar wordt de grootste geloofsheld uit het Oude Testament. Of neem Jeremia, hij vond zichzelf niet geschikt om profeet te zijn. Maar God kijkt met andere ogen: Zeg niet dat je te jong bent, Ik zag je al in de schoot van je moeder, Jeremia, toen wilde ik al dat jij een profeet voor Mij zou worden. Ik zal je mond aanraken dat je kunt spreken”. Of denk aan de apostel Simon Petrus. Hij vond zichzelf te zondig om apostel te zijn. Maar Jezus had andere plannen: “Jij, Simon, gewone visserman uit Galilea, jij zult een visser van mensen worden!”

En hoe gaat dat vandaag: “nee hoor, dat kan ik niet, daar ben ik niet geschikt voor. Ik kan er wel tien opnoemen die beter zijn dan ik. Die moet U hebben. Mij niet. Ik ben maar zo’n gewone jongen of zo’n gewone meid, U moet zich wel vergissen om mij voor een taak te roepen”. Maar reken er goed op, dat als God bij al die mensen in de bijbel niet van gedachte verandert, Hij dat bij jou ook niet doet. God weet wie Hij roept! Hij overvraagt niet. Hij geeft wat je nodig hebt om je taak te kunnen vervullen.

Gideons twijfel zit hem in de weg! Z’n twijfel in God en z’n twijfel over zichzelf.

Iemand die niks van God verwacht, kan ook weinig voor Hem betekenen. Maar de Engel van de HEER laat het er niet bij zitten.

“Maar Gideon, wil je weten waarom het jou gaat lukken om de vijand te verslaan? Omdat ik met je ben!” Ik ben met je! Dat is de naam van God. JHWH, Ik ben die Ik ben, of, Ik zal er zijn! In feite is dat het antwoord dat God steeds geeft als iemand twijfelt aan z’n roeping. Ik ga met je mee. Je hoeft het niet zelf te doen! Het is Gods werk in jou. Je hoeft echt niet de ‘geestelijke krachtpatser’ uit te hangen. Dan kan God nog steeds niks met je beginnen. Integendeel, dan loop je Hem voor de voeten met je dikdoenerij. Je hoeft alleen maar beschikbaar te zijn voor Hem. Juist die mensen die in afhankelijkheid van Hem hun taak op zich gaan nemen kunnen door God gebruikt worden. Dat geldt voor Mozes, voor Jeremia, voor Petrus, voor Gideon, voor ons, voor jou.

Maar Gideon is nog niet overtuigd. "Als ik dan genade heb gevonden in Uw ogen, geef mij dan een teken dat U het bent die tot Mij spreekt". Voel je aan, jongens en meisjes, dat Gideon nog altijd last heeft van z'n twijfel aan God. Hij heeft genoeg van de mooie verhalen over God die verlost, eerst zien en dan geloven! Laat God eerst maar eens een teken geven. Sommigen zijn van mening dat het vragen om een teken hoort bij het christelijke leven. En natuurlijk, je mag God vragen of Hij zijn leiding wil duidelijk maken. Maar hier bij Gideon is zijn vraag om een teken geen teken van een groot geloof maar van ongelof. Ook nu zien we weer hoe genadig en geduldig God is met Gideon. Gideon krijgt z'n teken. De maaltijd die hij heeft klaargemaakt voor de Engel van de HEER werd door vuur verteerd, waarna de Engel verdween. Toen besepte Gideon dat het de HEER zelf was die aan hem was verschenen. Hij werd door angst bevangen, ja, hij was zo bang, dat hij dacht te sterven. Maar God stelt hem gerust. Niet bang zijn, wees niet bevreesd, je zult niet sterven!

Gideon gaat aan de slag. Hij bouwt een altaar voor God en breekt het altaar van Baäl af. Gideon gaat beginnen met de verlossing van Israël. Hij zal de Midianieten verslaan. God heeft het goed gezien. Gideon is een dappere held! Niet uit zichzelf maar omdat God met hem mee gaat.

Maar nu wij! Ik vind het wel mooi dat we net aan het begin van de dienst hier twee mensen gehad hebben die beschikbaar zijn voor Gods werk. Niet omdat zij zelf van die dappere helden zijn, maar omdat ze zich door God geroepen voelen en erop vertrouwen dat God met hen mee zal gaan naar dat verre en niet zo veilige land. Moeten we dan allemaal hetzelfde doen. Nee.....Gideon heeft een andere taak, en zo heeft een muzikant ook een andere taak en een ouderling ook, of een koster. Het gaat er helemaal niet om welke taak je doet. Het gaat erom dat je gebruikt wilt worden door God.

God riep de jonge Gideon tot richter. Gideon had z'n twijfels. Twijfel aan God en twijfel aan zichzelf. Dat kan ons ook gebeuren. Roept God mij wel? En ook....., kan ik dat wel? Maar laten we dan ook goed letten op het antwoord dat God geeft. Omdat Ik met je ben, daarom zal het je lukken. Ga maar aan de slag voor mij 'dappere held'. Bouw een altaar voor Mij en vergeet vooral niet dat altaar van de afgod onderste boven te gooien. Zo is Gideon ons ten voorbeeld. En reken maar dat God ook vandaag nog heel wat dappere helden kan gebruiken! Doe je mee? AMEN

November 2016

G.P. Hartkamp

Wapenveld